

Také už jste slyšeli poslední typický český vtip? Baví se takhle na zimní olympiádě Američanka, Rakušanka a Češka, která z nich že vyhraje nadcházející lyžařský závod. Američanka je přesvědčena, že jediné ona, protože vyhrála nejvíc závodů v historii Světového poháru a má nejlepší lyže. Rakušanka míní, že vyhraje ona, protože je v super-G mistryní světa a olympijskou vítězkou. Obrátí se na Češku a ta povídá: „Holky, podržely byste mi na chvíli tady to pivo a prkno...?“ Vítejte v Pchjongčchangu 2018!

MICHAL BARDA

O hrách NA HRÁCH

V prvních dnech korejské olympiády foukal silný vítr a byla zima jak v Rusku, Rusové ale u toho tentokrát nebyli. Nebo snad byli? Dopingový skandál ze Soči dostihl putinovský sport a Rusko z olympiády oficiálně vyřadil. Notně také prošel řady ruských sportovců, kteří byli na Hry připuštěni alespoň pod neutrální vlajkou.

MOV však byl ve svých sankcích diplomatický a nabídl hřišníkům smířlivé gesto, že jim v Koreji ruskou vlajku vrátí, aby pod ní mohli nastoupit alespoň na zakončení Her. Rusové za masový doping tiše zaplatili pokutu 15 milionů dolarů a těšili se, že sankce končí a svět zapomene. Jenže vrácený bronz za odhalený doping v curlingu a další přešlap bobistky Sergejevové znamenaly novou blamáž, po níž MOV svá jednání o návratu Ruska do olympijské rodiny raději odložil.

Zájem, média a prachy

Mezinárodní olympijský výbor musí neustále lavírovat mezi atraktivitou, udržitelností a ekonomikou Her. Jednou z cest za atraktivitou je zařazování týmových soutěží a štafet do původně individuálních disciplín, jako jsou skoky, biatlon či saně. Týmový formát je tak trochu ruleta a přináší nový prvek překvapení a nejistoty i do zdánlivě jasných kalkulací.

Druhou cestou je využití mediální popularity akčních sportů. Dříve téměř punkový snowboarding najednou na olympiádě rozděluje deset sad medailí v pěti disciplínách pro muže i ženy. Právě na tomto sportu je znát, jak olympijská popularita mění jeho charakter. A jak tento sport naopak mění charakter olympiád.

Z ulitých týpků s brkem z karavanu pod kopcem se stávají profíci, kteří na špičkově preparovaných tratích tvrdě trénují s pomocí nejmodernějších technologií. Těch opravdu dobrých závodníků je dnes mnohokrát víc než ještě před pár lety. Končí tak čas nezávazné nevinnosti. Vášně hledat a objevovat nové prvky bez ohledu na zemskou gravitaci i vlastní zdraví ale zůstává.

Lehkost a bezstarostnost freestyleového světa v Koreji ukázali vítězni 17letý Red Gerard ve slopestylu i stejně stará Chloe Kimová na U-rampě. O generaci starší Lindsey Jacobellisová však kdysi v Turíně 2006 jako 21letá urazila olympijské bohy, když si při obrovském náskoku na posledním skoku ve finále snowboardcrossu dovolila ve vzduchu furiantskou parádu pro diváky, která přivodila její pád i ztrátu vysněného zlata. Přes pět titulů mistryně světa a deset vítězství v X-Games se jí od té doby rozehnané bohy usmířit nepodařilo a na své

FOTO: PROFIMEDIA.CZ

olympijské zlato stále čeká. V Koreji ji o medaili o tři setiny připravila bronzová Evka Samková - slečna z Vrchlabí, která je i přes stále rozesmátou tvář nesmírně citlivá i mentálně silná.

Cestu, kterou snowboarding za poslední dekádu urazil, ukázal nejlépe Shaun White, vítěz tří zimních olympiád na U-rampě. Po zlatu v Turíně i Vancouveru a neúspěchu v Soči se připravoval do Koreje, když v říjnu na Novém Zélandu při pádu z výšky pěti metrů tvář doslova ohobloval hranu rampy. Z hrůzostrašného karambolu zůstalo 62 stehů v obličejí a pobité tělo, ale v Pchjongčchangu White třetím zlatem definitivně vstoupil mezi největší olympijské legendy. Začátky přitom byly nejisté.

NEJVĚTŠÍ HOKEJOVÁ SENZACE V OLYMPIJSKÝCH DĚJINÁCH. MLADÍ AMERICANÉ BEZ HRÁČŮ Z NHL ZDEPTALI V LAKE PLACID 1980 NEPORAZITELNÉ SOVĚTY A VYROBILI ZÁZRAK NA LEDĚ. NIKDO UŽ DNES NEMLUVÍ O ROZPOČTU AKCE ZVÝŠENÉM NA TROJNÁSOBEK, KATASTROFÁLNÍ DOPRAVĚ ANI CHYBĚJÍCÍM SNĚHU.

Olympiáda, která nebyla

Podle původních představ barona Coubertina mělo být na programu prvních novodobých olympijských her roku 1896 v Aténách i krasobruslení. Mělo to ale jeden nepřekonatelný háček: tehdy v dubnu nebylo v Aténách kde bruslit. Řekové sice o rok dříve z krásného mramoru zrekonstruovali starověký stadion Panathinaiko, ale pořádný led neměli.

Krasobruslení si tak na svou premiéru muselo počkat dalších dvanáct let až do olympiády v Londýně. V roce 1920 v Antverpách bylo na programu Her krasobruslení i lední hokej. Ano, lední hokej jako součást letních olympijských her, protože zimní tehdy ještě nebyly! Všem ale bylo jasné, že zimní sporty by se slušelo pořádat v příhodnějším termínu.

Za myšlenkou zimních Her stáli hlavně Švýcaři a Kanaďané, proti se ale tvrdě stavěli Skandinávci. Pořádali v zimě totiž každé čtyři roky Severské hry a měli o jejich budoucnost oprávněný strach. Po složitém diplomatickém vyjednávání proto bylo domluveno, že Francie jako pořadatel další olympiády v roce 1924 uspořádá pod patronátem MOV v Chamonix ukázkový „Týden zimních sportů“, který však nebude součástí Her.

Vlk se nažral a skandinávská koza zůstala celá – alespoň na chvíli. Akce v Chamonix totiž měla takový ohlas, že na zasedání MOV v Praze o rok později bylo definitivně rozhodnuto o pořádání pravidelných zimních olympijských her. Týden zimních sportů v Chamonix byl zároveň zpětně prohlášen za první zimní olympiádu. Tak to celé začalo.

Chiméra apolitičnosti

Přes všechny vysněné proklamace o tom, že by Hry měly být apolitické, tomu tak není a vlastně nikdy ani nebylo. Už ve starověku platil pro období olympijských her klid zbraní, aby bylo zajištěno, že se sportovci a návštěvníci z různých států mohou Her zúčastnit a také se bezpečně vrátit domů. Tato tradice byla později obnovena i deklarací OSN a platí znovu od roku 1998 – a často se porušuje. Olympijské ideály trpí snahou „skutečně“ politiky některých zemí zneužívat Hry k demonstraci politické moci bez ohledu na pravidla.

Čína se olympiád pravidelně účastnila až do roku 1952, jenže po občanské válce zahnali komunisté bývalou vládu i s Čínským olympijským výborem

„Na dříve téměř punkovém snowboardingu je znát, jak olympijská popularita mění jeho charakter. A jak tento sport naopak mění charakter olympiád.“

na Tchaj-wan a začalo to být celé komplikované. Tchaj-wan se jako Čínská republika dál Her účastnil, ale čínským komunistům se začalo po olympiádách stýskat a MOV měl o účast nejlidnatější země světa zájem také. MOV nakonec odhlasoval, aby se Tchaj-wan přejmenoval na „Čínský Taipei“ a v roce 1980 vpustil Čínu na olympiádu v Lake Placid. Tchaj-wan trucoval a z Lake Placid se uraženě vrátil domů, ale na příští zimní olympiádu v Sarajevu se pokorně vrátil.

Politika znamená správu věcí veřejných a špičkový sport je dnes globálnější a veřejnější, než byl kdy dřív. Jak by bylo možno sport a politiku oddělit? Prostě to nejde. Klíčem k nápravě není oddělení politiky od sportu, ale spíše narovnání vnitřních hodnot politiky. I ruská dopingová aféra totiž zjevně přinesla všechno možné, jen ne návrat proviněné země k trvalým hodnotám olympismu. Katarzí dopingového skandálu se bohužel nestalo chovat se čestně, ale nenechat se chytit.

Korea jako Německo?

Právě skončené Hry v Pchjongčchangu vynesly nejsilnější politické téma hned na úvod. Hvězdou zahájení akce se nestal žádný sportovec ani politik, ale do té doby neznámá Kim Jo-jong, sestra severokorejského diktátora Kima. Byla civilní, skromná, hodně se usmívala a podala si ruku s jihokorejským prezidentem Mun Če-inem. Byla hlavním severokorejským triumfem, stejně jako vybrané zpěvačky, které přijely na jih koncertovat. Ženská krása často léčí mužskou agresi.

Proč to všechno ale bylo tak sledované? Jižní Korea je striktně vzato se svým severním sousedem již téměř sedmdesát let ve válce. Před 28 lety před olympiádou v Soulu snahy o sjednocení korejského týmu ještě selhaly, ale letos poprvé v historii nastoupilo pod korejskou vlajkou i 22 sportovců Severní Koreje.

28

TOLIK LET CHYBĚLA ČÍNA NA OLYMPIJSKÝCH HRÁCH V OBDOBÍ 1952-1980.

ŠKODA

GENERÁLNÍ PARTNER
ČESKÉHO OLYMPIJSKÉHO TÝMU
1992 - 2018

ČESKÉ OLYMPIONIKY
POHÁNÍME KE SPORTOVNÍM ÚSPĚCHŮM
UŽ 25 LET

ŠKODA
SIMPLY CLEVER

BUDOVATELSKÉ FANDĚNÍ SEHRANÉHO ŽENSKÉHO SOUBORU Z KLDŘ LADÍ S KONCEPCÍ DIKTÁTORSKÉHO REŽIMU, KTERÝ ANI NA POŠTOVNÍCH ZNÁMKÁCH NEŠETŘÍ MILITANTNÍ OFENZIVOU.

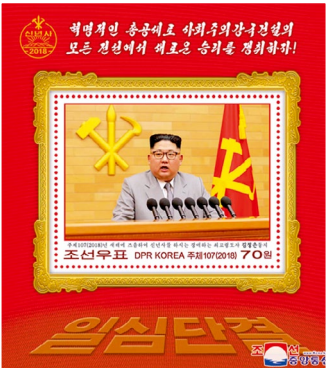

FOTO: REUTERS

nemá, úbytek herní kvality byl prostě znát. Dřina a disciplína, dobrý výkon Pavla Francouze v brance i potřebné štěstí stačily na postup mezi poslední čtyři.

Naše hokejové naděje se však lámaly v semifinále s favorizovanými Rusy. Vystoupení týmu shrnul po utkání lapidárně útočník Michal Birner: „Když nedáte gól, je těžké vyhrát zápas!“ Mužstvo chtělo, herně bylo rovnocenné a soupeře jasně přestřílelo, ale nemělo potřebný důraz do branky. Vyhrát si tak bohužel nezasloužilo a nakonec skončilo bez vytoužené medaile.

Je otázkou, jestli se situaci v hokeji v blízké budoucnosti podaří změnit. Přerušit NHL uprostřed sezony na tři týdny a riskovat zranění největších hvězd se vůbec nelíbí komisionáři NHL Garymu Bettmanovi. Ten v únoru na konferenci sportovních analytiků v Bostonu prohlásil, že neví o tom, že by NHL chtěla hráče pustit na zimní Hry v Pekingu 2022. „Myslím, že účast na olympiádě naši sezonu strašně rozbíjí,“ řekl. Je jasné, že si Bettman nechává v ruce trumfy pro příští jednání o smlouvách, ale po hráčích z NHL touží na olympiádě všichni.

Žádný sport na světě si nemůže udržet stejnou kvalitu, když mu na největší akci bude chybět několik stovek těch nejlepších. A tak se paradoxně objevují i hříšné myšlenky na návrat do pravěku: totiž, že by se lední hokej znovu objevil na letních Hrách.

„POHRÁČÍCH Z NHL TOUŽÍ NA OLYMPIÁDĚ VŠICHNI. A TAK SE OBJEVUJÍ HŘÍŠNÉ MYŠLENKY NA NÁVRAT DO PRAVĚKU: ŽE BY SE LEDNÍ HOKEJ ZNOVU OBJEVIL NA LETNÍCH HRÁCH.“

22

LETOS POPRVÉ V HISTORII NASTOUPIL PO KOREJSKOU VLAJKOU I 22 OLYMPIONIKŮ SEVERNÍ KOREJE.

Těžko odhadovat, zda toto sportovní gesto bude mít dlouhodobější dopad, ale pro symboliku olympijské myšlenky je prospěšné. Olympijský sport dokázal něco, co za sedmdesát let válečného stavu nedokázal nikdo jiný. Hry navštívili viceprezident Mike Pence, Ivanka Trumpová i vysoký severokorejský generál, dávali si ale pozor, aby se někde nepotkali. Obě země opatrně naznačují, že jsou ochotny jednat. Je to málo?

Vzpomněl jsem si při tom na příčinlivého fízla, který mě kdysi doprovázel na každém kroku, když jsem v Severní Koreji z pověření MOV vedl trenérský seminář. Měl jsem tehdy v čerstvé paměti sametovou revoluci i sjednocení Německa, které jsem v Německu na vlastní kůži zažil ze západní i východní strany. Když mi pak korejský tajný ukazoval, kde na 38. rovnoběžce probíhá korejská demarkační čára, a pyšně líčil, jaký arzenál na svého

jižního souseda namířili, ulétlo mi spontánně, že se za několik let stejně obě země spojí. Hleděl na mne tehdy s otevřenou pusou a připravilo ho to o řeč na několik dní.

Kdo si zaslouží vyhrát?

Naše hokejové Nagano je už dávnou historií a řada českých fanoušků si přála, aby se v Koreji zopakovala. MOV se s NHL nedomluvil na vyloučení a všichni spekulovali, který národní tým ztratí a který získá. Tento faktor samozřejmě vyrovnal hokejové pole zúčastněných směrem dolů. Nejvíce z toho dokázali profitovat Němci, kteří byli nakonec jen pár desítek sekund od zlata.

Němci složili družstvo jen z domácí soutěže, při plném hráčském obsazení všech týmů by ale ani na konečné stříbro nejspíš aspirovat nemohli. Současná česká hokejová generace tak široký záběr

Tam by konflikt s kalendářem mohl být podstatně menší a olympiáda by byla něco jako přípravný kemp před začátkem sezony NHL. Tuhle krkolomnost kromě Bettmana navrhuje i Jack O'Callahan, bývalý obránce Chicago Blackhawks a zlatý účastník amerického „Zázraku na ledě“ na olympiádě v Lake Placid.

Co na olympiádu vlastně patří a kdo si vyhrát zaslouží? Neexistují žádná kritéria vytesaná do kamene. Již při zrodu novodobého olympismu snil humanista Coubertin o tom, že olympijské hnutí bude svými ideály šlechtit tělo, duši i celou společnost. Od roku 1912 tak byly součástí olympijských her i umělecké disciplíny, kterých bylo původně pět: architektura, výtvarné umění, sochařství, hudba a literatura. První olympijské zlato za literaturu získala báseň „Óda na sport“ autorů George Hohroda a M. Eschbacha. Jiná jejich díla ve světové literatuře nenajdete - za tímto pseudonymem se totiž skrýval samotný Pierre de Coubertin!

Postupně se rozsah i obliba uměleckých disciplín na Hrách zvětšovaly, až paradoxně narazily na zásadu amatérismu. Zatímco ve sportovních disciplínách se amatérismus striktně dodržoval, v uměleckých disciplínách to byl stále větší problém - umělci se totiž svým umem živili i v běžném životě. A tak se umělecké disciplíny na programu Her objevily naposledy v Londýně 1948, kde také získal stříbro nejstarší olympijský medailista všech dob, litograf a grafik John Copley za svou rytinu „Hráči pola“. V době olympijských her mu bylo 73 let.

To na olympiádu v Sapporu v roce 1972 se na poslední chvíli kvalifikoval i téměř neznámý 19letý polský skokan na lyžích Wojciech Fortuna. Závod na středním můstku zcela ovládli domácí Japonci v pořadí Kasaya, Konno a Aochi. Fortuna se umístil na skvělém šestém místě hned za olympijským vítězem z Grenoblu Jiřím Raškou. V prvním kole soutěže na velkém můstku ale prudký porv větru Fortunu před dopadem zvedl a posadil na buben o notný kus dál, až za kritický bod můstku. Druhý nejlepší Yukyo Kasaya skočil o celých pět metrů méně než neznámý nováček. Jury dlouho zvažovala, zda má kolo anulovat a snížit nájezd, ale nakonec nechala závod v nejistých větrných podmínkách běžet dál. Fortuna skončil ve druhém kole až 22., v celkovém součtu ale o desetinku bodu získal olympijské zlato. Předtím ani potom už žádný velký závod nikdy nevyhrál.

Olympiáda v Rokytnici

Už v roce 1899 navrhoval český sportovní nadšec Rössler-Ořovský, aby se zimní olympijské hry

„Když někdo touží
vyletět ke hvězdám,
nemůže každý
okamžik své práce
podřizovat médiím.“

konalý v Krkonoších. Pořádat zimní Hry nebyl kdysi až takový problém pro partu kolem barona Coubertina, protože mondéní francouzské Chamonix či švýcarský St. Moritz výborně splňovaly požadavky na spojení elitního sportu, peněz i potřebné infrastruktury.

Prvních zimních olympijských her v Chamonix se v roce 1924 zúčastnilo 49 závodníků. O čtyři roky později už jich ale bylo skoro desetkrát tolik a k nim 330 (!) novinářů z celého světa. Jenže rozměr novodobých Her už dávno nediktuje kapacita hotelu, ale kapacita mediálního trhu. Co tedy s tím? Hry jsou globální záležitostí a do Rokytnice se olympiáda nevejde. Nebo snad ano?

Historie vzpomíná na Lake Placid jako na kouzelné Hry, na americký hokejový zázrak i na mladíka Erica Haidena, který vyhrál pět rychlobruslařských medailí. Nikdo nemluví o rozpočtu zvýšeném na trojnásobek, o zpožděných stavbách, katastrofální dopravě ani chybějícím sněhu.

Expert i ochránci přírody nechtěli nechat zdravotnické vrtulníky přistávat u tratí, lyžařská federace tak hrozila zrušením všech sjezdových disciplín. Ještě týden před Hrami běžela dvě soudní jednání. Olympijská vesnice vypadala jako vězení – aby ne, když také byla jako budoucí vězení navržena. Neznámý žhář opakovaně podpálil hotel, ve kterém měli být ubytováni funkcionáři MOV. Bylo třeba zkrátit běžecké tratě, protože nezvykle mírná a deštivá zima nechala i daleký americký sever bez sněhu. Bylo málo záchodů, a tak se na hlavní ulici postavilo pro diváky alespoň deset mobilních kabin. Stálým obyvatelům města to tehdy moc nevonělo. Lake Placid mělo v té době stejný počet obyvatel jako dnes Rokytnice nad Jizerou. Klimatické změny navíc stále více ztěžují zimní trénink a nedávný průzkum New York Times ukazuje, že v roce 2050 bude v 9 z 21 dosavadních míst zimních olympiád příliš teplo na to, aby se tam další olympiády konaly. Kam tedy s nimi?

SENZACE NA LYŽÍCH, JISTOTA
NA PRKNĚ. ESTER LEDECKÁ
ŠOKOVALA SVĚT, NIKOLI LIDI
OKOLO SEBE.

FOTO SPORT: BARBORA REICHOVÁ (2)

Cesta vítězů

Mezi legendami letošních Her má samozřejmě Ester Ledecká zcela výsostné postavení a její lyžařskou bombu slavili ostatní světoví snowboardáči tancem na stole. Mistryně světa získala olympijské zlato na vypůjčených lyžích, aby se vzápětí vrátila na prkno a o týden později zopakovala své vítězství i na snowboardu.

Všestranná sjezdová superhvězda Lindsey Vonnová její počínání smutně okomentovala slovy: „Chtěla bych taky být tak nadupaná jako Ester, abych dokázala přecházet ze sportu do sportu a vyhrávat. Já ale umím jenom jezdit na lyžích, a i v tom mě Ester porazil!“

Zatímco většina lidí jásá po dosažení dobrého výsledku, ti nejlepší se soustřeďují na práci a svou cestu k dokonalosti. To není cesta, kdy si někdo řekne, že bude podvádět dál, jen si bude dávat větší pozor, aby ho nechytili. Je to ta, kterou minul skvělý snowboardista a trenér Ester Ledecké Justin Reiter, když řekl: „Ve sportu platí jediné: pokud si to každodenní prací nezasloužíte, nikdy nic nezáskáte.“

Pro některé lidi i média je však cesta STR tak neuvěřitelně jiná, že jí nechtějí porozumět a zatvrzele vyžadují, aby se tým choval jako všichni ostatní. Jenže oni mají své vlastní cíle a sny, ne cíle těch průměrných, a musí proto dělat věci po svém. Když se budete v nafukovacím člunu cachtat v létě na rybníce, můžete si k tomu vybraná média přizvat kdykoliv. Když ale někdo touží vyletět ke hvězdám, poprvé operovat srdce nebo vyhrát olympiádu, nemůže každý okamžik své práce podřizovat médiím. Protože kdyby to dělal, svět by se nikdy nestal lepším. Respekt k odvaze snů pak průměrným sluší víc než osten vlastní nedostatečnosti.

Talentem Ester Ledecké totiž není jízda na prkně nebo na lyžích, ale svoboda a rozhodnutí žít svůj sen. Už po návratu z Koreje bylo znát, že se s ní nyní budou chtít nechat vidět mnozí, kteří se na její cestě nijak nepodíleli.

Je jisté úžasné vyhrát dvě zlaté olympijské medaile či přepsat historii světového sportu. Ještě úžasnější ale je, že Ester, její rodina a celý její tým zviditelnili cestu, kterou už jde i spousta dalších nadaných lidí v této zemi, jen přitom nejsou tolik na očích. Totiž že je možné nebrečet a nestěžovat si, žít s vášní své odvážné sny a plnit si je usilovnou prací. A to i v zemi, kde je nejdůvěryhodnějším domácím politikem podle průzkumu veřejného mínění trestně stíhaný premiér, který ostatním říká „Všetci predsa kradnú...!“

Díky za to, Ester!

↓ INZERCE

**VÝHRY,
KTERÉ VÁS
POSADÍ NA ZADEK**

**LOS, KTERÝ MŮŽE NOSIT
AŽ 100 000 Kč MĚSÍČNĚ
CELÝCH 5 LET**

**SAZKA
LOSY**

**SAZKA
GROUP**

Ministerstvo financí varuje: Účast na hazardní hře může vést k ztrátě celku 18+